

Назва дисципліни:	<u><i>Актуальні проблеми методології, теорії, практики лінгвістичних досліджень</i></u>
Шифр дисципліни за ОНП:	ППЗ.02
Статус дисципліни:	нормативна
Рік навчання:	I
Семестр:	2 (весняний)
Кількість кредитів:	3 кредити ECTS
Загальна кількість годин:	90 год.
Аудиторна робота:	40 год. (лекції – 20 год., семінари – 20 год.)
Самостійна робота:	50 год.
Форма контролю:	іспит.
Викладач (-і):	<u><i>Матвеева Н. П., д. філол. н., професор.</i></u>
Спосіб навчання:	аудиторний
Форми і методи навчання:	лекції, семінарські заняття, самостійна робота
Критерії оцінювання:	поточний контроль – 60 балів (опитування, виступи на семінарах, контрольні роботи); підсумковий контроль – 40 балів (усний іспит).
Мова навчання:	українська
Необхідні обов'язкові попередні й супутні навчальні дисципліни:	методологія і організація наукового дослідження, загальне мовознавство, історія лінгвістичних вчень, теоретичний курс іноземної мови, філософія і методологія науки

Мета і завдання дисципліни:

Мета дисципліни полягає в тому, щоб сформувані систематизовані знання про історію і сучасний стан методології лінгвістики, про теорію і практику використання різноманітних методів і прийомів мовознавчого дослідження; послідовно ознайомити з основними поняттями лінгвометодології та методами дослідження мови, які були характерними для дослідників мови на

певних етапах розвитку лінгвістичної науки; забезпечити використання одержаних теоретичних відомостей у практиці безпосереднього лінгвістичного аналізу.

Зазначена мета передбачає реалізацію низки **завдань**:

1) розглянути сучасні методологічні підходи, форми організації та здійснення діяльності в різних сферах суспільно-політичного життя;

2) виявити пасивні й активні методи навчання лінгвістиці, а також методи наочного навчання лінгвістиці;

3) визначити загальнонаукові методи в лінгвістиці: методи емпіричного та теоретичного дослідження в лінгвістиці;

4) охарактеризувати спеціально-наукові методи в лінгвістиці: порівняльно-історичний, типологічний, структурний, функціональний, конструктивний та ін. методи;

5) установити зміст порівняльного (компаративного) методу, закони розвитку споріднених мов;

6) поглибити знання про історичні й порівняльно-історичні граматики мов, етимологічні словники;

7) представити типологічний метод при вивченні споріднених і неспоріднених мов та при застосуванні методу в теорії і практиці перекладу;

8) пояснити діахронний метод, принципи вивчення подібних лінгвістичних явищ в різні періоди, генетичний зв'язок в об'єктах лінгвістичного дослідження.

9) ознайомити з конкретно-науковими методами в лінгвістиці: метод безпосереднього спостереження конкретних мовних явищ в усних чи писемних текстах, метод моделювання, метод побудови лінгвістичних парадигм, метод польового структурування, дистрибутивний аналіз, компонентний аналіз тощо;

10) з'ясувати застосування комп'ютерних та інформаційних технологій в лінгвістичних дослідженнях, а також використання математичних методів.

Результати навчання:

У підсумку вивчення навчальної дисципліни

студент повинен знати:

а) основні методи та прийоми лінгвістичних досліджень;

б) історію становлення основних методів лінгвістичних досліджень;

в) базові поняття та сфери застосувань основних методів лінгвістичного аналізу;

г) інструментарій та основні алгоритми лінгвістичних досліджень;

д) переваги та обмеження кожного окремого методу лінгвістичних досліджень;

студент повинен вміти:

- а) застосовувати теоретичні знання про лінгвістичні методи та прийоми на практиці;
- б) аналізувати мовні одиниці різних рівнів у площині дослідження різних наукових парадигм;
- в) опрацьовувати дані, отримані у результаті лінгвістичних досліджень;
- г) описувати результати лінгвістичних досліджень та робити релевантні висновки;
- д) використовувати результати методологічних досліджень у власному лінгвістичному дослідженні.

Рекомендована література:

Базова (основна)

1. Білуха М. Т. Методологія наукових досліджень : підручник для бакалаврів, магістрантів і аспірантів екон. спец. вищ. навч. закл. освіти / М. Т. Білуха. – К. : АБУ, 2002. – 480 с.
2. Єріна А. М. Методологія наукових досліджень : навч. посіб. / А. М. Єріна, В. Б. Захожай, Д. Л. Єрін. – К. : ЦНЛ, 2004. – 212 с.
3. Кочерган М. П. Загальне мовознавство : підручн. – 2-ге вид. / М. П. Кочерган. – К. : ВЦ "Академія", 2006. – 464 с.
4. Стеченко Д. М. Методологія наукових досліджень : підруч. / Д. М. Стеченко, О. С. Чмир. – К. : Знання, 2007. – 317 с.
5. Сухорольська С. М. Методи лінгвістичних досліджень : навч. посібник / С. М. Сухорольська, О. І. Федоренко. – Львів : Інтелект-захід, 2009. – 348 с.
6. Шейко В. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності : підручн. / В. М. Шейко, Н. М. Кушнарєнко. – 5-е вид., стер. – К. : Знання, 2006. – 307 с.

Допоміжна

1. Бюлетень ВАК України. — 2009. — № 5.
2. Бюлетень ВАК України. — 2011. — № 9-10.
3. Клименюк О. В. Технологія наукового дослідження : авторський підручн. / О. В. Клименюк. – Ніжин : Аспект-Поліграф, 2006. – 308 с.
4. Клименюк О. В. Виклад та оформлення результатів наукового дослідження : авторський підручн. / О. В. Клименюк. – Ніжин : Аспект-Поліграф, 2007. – 398 с.
5. Ковбасюк Л. А. Сучасні лінгвістичні теорії: лекційні, практичні, самостійні модулі та тести : навч.-метод. посіб. для магістрів заочної форми навчання / Л. А. Ковбасюк, Н. В. Романова. – Херсон : Вид-во ХДУ, 2008. – 96 с.
6. Крушельницька О. В. Методологія і організація наукових досліджень : навч. посіб. для вищ. навч. закл. / О. В. Крушельницька. – К. : Кондор, 2004. – 192 с.
7. Малімон Л. К. Історія лінгвістичних вчень : тематичний конспект лекцій / Л. К. Малімон. – Луцьк : РВВ «Вежа» Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки, 2008. – 124 с.
8. Перебийніс В. І. Статистичні методи для лінгвістів : навч. посіб. / В. І. Перебийніс. – Вінниця : Нова книга, 2001. – 168 с.
9. Перебийніс В. І. Математична лінгвістика : навч. посіб. для студентів відділень структурно-математичної, прикладної та комп'ютерної лінгвістики / В. І. Перебийніс. – К. : Вид. центр КНЛУ, 2014. – 125 с.

10. Пилипчук М. І. Основи наукових досліджень : підруч. / М. І. Пилипчук, А. С. Григор'єв, В. В. Шостак. – К. : Знання, 2007.– 270 с.
11. Пілюшенко В. Л. Наукове дослідження: організація, методологія, інформаційне забезпечення : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / В. Л. Пілюшенко, І. В. Шкрабак, Е. І.Славенко. – К. : Лібра, 2004. – 344 с.
12. Селіванова О. О. Актуальні напрями сучасної лінгвістики (аналітичний огляд) / О. О. Селіванова. – К : Вид-во укр. фітосоціологічного центру, 1999. – 148 с.
13. Успенский Б. А. Структурная типология языков / Б. А. Успенский. – М. : Наука, 1965. – 286 с.
14. Як підготувати і захистити дисертацію на здобуття наукового ступеня : методичні поради / [автор-упорядник Л. А. Пономаренко]. – [4-е вид., випр. і доп.]. – К. : Редакція "Бюлетеня Вищої атестаційної комісії України", Видавництво "Толока", 2010. – 80 с.
15. König E. Transformational Grammar and Contrastive Analysis / E. König // University of Stuttgart PAKS Project. – 1970. – № 6. – С. 43–59.
16. Korunets I. V. Contrastive Typology of the English and Ukrainian Languages / I. V. Korunets. – Вінниця : Нова книга, 2003. – 379 с.

Довідкова

1. Ахманова О.С. Словарь лингвистических терминов / О.С. Ахманова. – М. : Советская энциклопедия, 1969. – 608 с.
2. Селіванова О. Сучасна лінгвістика : термінологічна енциклопедія / Олена Селіванова. – Полтава : Довкілля-К, 2006. – 716 с.
3. Українська мова / Відп. ред. В.М. Русанівський, О.О. Тараненко : [енциклопедія]. – К. : Вид-во "Українська енциклопедія ім. М.П. Бажана", 2004. – 833 с.
4. Языкознание / Гл. ред. В.Н. Ярцева : [Большой энциклопедический словарь]. – М. : Научное издательство "Большая Российская энциклопедия", 1998. – 685 с.